

Lekcija 4

Pravila predočavanja dokaza

Koje bi dokaze trebalo uzimati u obzir na sudu?

Obrazovni ciljevi	Shvatiti princip predočavanja dokaza na sudu.
Učenički zadaci	Razmotriti koju bi vrstu dokaza trebalo priznavati na sudu i koju vrstu dokaza bi bilo pogrešno koristiti.
Sredstva	Kartice za raspravu (radni list za učenike 8.2) za svaku grupu od 4 do 6 učenika.
Metodi	Rad u manjim grupama; diskusija u kojoj učestvuje cijeli razred.

Osnovne informacije

Jedan od ključnih elemenata u svakom sistemu krivičnog pravosuđa jeste skup pravila kojima se određuje koje bi dokaze trebalo priznati na sudu, a koje ne bi, kako bi suđenje bilo pravedno. Na primjer, je li ispravno koristiti „glasine“ kao dokaze, tj. nešto čemu nije prisustvovao svjedok direktno, nego mu je to neko prepričao; nadalje, dokaze koji su iznuđeni mučenjem ili prijetnjama nasiljem; dokaze dobijene putem „sugestivnih pitanja“, tj. pitanja koja navode svjedoka na to šta da kaže?

Lekcija

Nastavnik započinje čas predstavljajući sljedeću odredbu iz Evropske konvencije o ljudskim pravima (1950.), usmeno i pismeno na tabli ili *flip chart*-u:

„Svako ko je optužen za krivično djelo smatra se nevinim dok se njegova krivica po zakonu ne dokaže.“ *Evropska konvencija o ljudskim pravima (1950.), član 6. Stav 2.*

Nastavnik podstiče učenike da objasne ovu odredbu. Nastavnik može dodati kategoriju početne pretpostavke nevinosti. Učenici bi trebalo da razumiju važnost ovog principa za pravično suđenje i morali bi da nauče da optužena osoba može biti osuđena samo ako je priloženo dovoljno dokaza koji dokazuju njenu krivnju. U ovoj lekciji učenici će razmatrati pravila o izvođenju dokaza na sudu.

Učenici bi trebalo da formiraju grupe od 4 do 6 članova.

Zatim nastavnik govori o suđenju za zločin koje se odvija. Tiče se mladića po imenu Manuel, koji je optužen da je ukrao automobil koji pripada g. Keju. Automobil je nestao ispred njegove kuće kasno uveče i pronađen je napušten izvan sela sljedećeg jutra. Poliven je benzinom i zapaljen. Manuela je uhvatila policija kasnije te sedmice i optužila ga za krađu i počinjenu štetu.

Nastavnik, potom, svakoj grupi daje kartice za diskusiju. Na svakoj kartici nalazi se jedan od dokaza pomoću kojih tužilac na suđenju dokazuje Manuelovu krivicu.

Nastavnik traži od grupa da:

- poređaju dokaze određenim redom – od najjačeg do najslabijeg;
- odluče da li bi neke od dokaza trebalo isključiti na osnovu toga što nijesu relevantni ili su nepravedni.

Grupe izlažu svoje ideje ostatku razreda i pokušavaju da postignu saglasnost o tome koje bi dokaze trebalo prihvatiti kao valjane, a koje ne.

Nastavnik upućuje učenike da se vrate u svoje grupe i razmisle o sljedećem:

- Koja biste pitanja sada željeli da sud postavi tim svjedocima ili Manuelu? Zašto?
- Ima li nekih pitanja za koja bi bilo nepravedno da ih sud postavi? Ukoliko ima, zašto?

Grupe izlažu svoje ideje, a razred zajednički nastoji da sastavi listu vrsta dokaza i tipova pitanja za koja smatraju da ih ne bi bilo ispravno koristiti, odnosno postavljati na sudu.

Ako vrijeme dopusti, ova lekcija može da vodi do istraživačkog zadatka. Za domaći zadatak učenici treba da prouče pravila predočavanja dokaza koja važe za krivične procese u njihovoj zemlji i da svoje rezultate prezentiraju ostatku razreda na sljedećem času.